

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

Model for the Development of the Characteristics of Professional Administrators in Secondary Schools

ปิยพจน์ ตุลาชม¹

Piyapoch Tulachom¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะ ผู้บริหารมืออาชีพ 2) การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ และ 3) การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) ความคิดสร้างสรรค์ 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 5) ความสามารถทางการบริหาร 6) ผู้นำทางวิชาการ 7) การวางแผนองค์กร 8) การบริหารบุคคล 9) การบริหารงบประมาณ และ 10) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ด้านการบริหารเวลา และ 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพได้ร้อยละ 26 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ส่วนที่ 2 เส้นทางการ

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹ Student of Doctor of Education, Program in Educational Administration, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage.

พัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ 2) การกำหนดคุณลักษณะที่ต้องพัฒนา 3) การวางแผนทางการพัฒนา 4) การดำเนินการพัฒนา และ 5) การประเมินผล และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ, รูปแบบการพัฒนา, ผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to analyze the elements of professional characteristics to analyze variables affecting the professional characteristics; to establish a model for developing the professional characteristics of the administrators in secondary schools and to gather the opinions of the administrators in secondary schools toward the model for the development of the characteristics of professional administrators in secondary schools. In order to reach those objectives, this research is divided into three stages. Stage 1, analyzing the elements of the characteristics of professional administrators in secondary schools. Stage 2, analyzing the variables affecting the characteristics of professional administrators in secondary schools. Stage 3, establishing the model for the development of the characteristics of professional administrators in secondary schools. The findings were as follows:

The characteristics of professional administrators in secondary schools consisted of 10 elements: 1) vision 2) creativity 3) morality and ethics 4) personality and human relations 5) administrative capabilities 6) academic leader 7) organization planning 8) personnel management 9) budget management and 10) information technology management

There are four variables that could predict the characteristics of professional administrators in secondary schools that predicted was statistically significant at the .01 level, which are: 1) transformational leader behavior 2) participative management 3) time management and 4) organizational culture. Which both variables predictive the characteristic of professional administrators in secondary schools was 26 percent.

There are three part of the model for the development of the characteristics of professional administrators in secondary schools: Part 1; identification of the characteristics of professional administrators. Part 2; development of the road map: 1) evaluate the characteristics of professional administrators in secondary schools. 2) defining characteristic to be developed 3) drawing development path 4) implementation of development and 5) evaluate and Part 3; the success of the development

Keywords: Characteristics of professional administrators, Model for the development, Administrators in secondary schools

บทนำ

การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพมีความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ อันจะก่อให้เกิดแก่นนำในการเปลี่ยนแปลงที่จะไปผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้สำเร็จได้ ในส่วนของภาครัฐก็ได้จัดให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สนองตอบต่อการปฏิรูปการศึกษา และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายในบริบทของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้เตรียมความพร้อมให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานให้รองรับการปฏิรูปการศึกษา และปฏิบัติงานตามภารกิจของการปฏิรูปการเรียนรู้และโครงสร้างการบริหารแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ได้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ (ชัยญา อภิบาลกุล และคณะ, 2545)

ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และ ความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้น ในการบริหารจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับกระแสดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนใจใฝ่เรียนรู้ และต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาที่มีความมุ่งหมายในการที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี มีปัญญา มีความสุข และมีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และให้ความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์บนเวทีโลก

ในขณะเดียวกันหากทำการเปรียบเทียบระหว่างการดำเนินธุรกิจกับการศึกษาจะพบสิ่งที่มีความคล้ายกัน คือ องค์กรธุรกิจมีการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทน เช่นเดียวกับการศึกษาที่ต้องการมีการลงทุนเพื่อหวังผลตอบแทนเช่นกัน จะแตกต่างกันบ้าง ก็เพียงแต่องค์กรธุรกิจนั้น ลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรที่เป็นเงิน แต่การศึกษาลงทุนเพื่อหวังผลกำไรที่ได้ คือ คุณภาพของประชาชน ซึ่งกล่าวได้ว่า แนวความคิดในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้รู้ทางด้านธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ให้องค์กรธุรกิจสามารถดำรงอยู่ มีผลกำไร และพัฒนาสู่องค์กรที่มีความเป็นเลิศนั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการการศึกษาให้มีความเป็นเลิศ เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนได้เช่นเดียวกัน ซึ่งแนวคิดที่หลากหลายของผู้รู้ทางด้านธุรกิจและด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่นำเสนอไว้ นั้น ประกอบไปด้วยองค์ประกอบและตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ แต่ต่างก็ได้มุ่งเน้นเพื่อพัฒนาให้เกิดผู้นำที่มีประสิทธิผลหรือผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารองค์กร อันจะส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร (วิทยากร เชียงกุล, 2542 และ ชีระ รุญเจริญ, 2545)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ หรือ มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพในการบริหารการศึกษา ด้วยเหตุว่า การบริหารกิจการใด ๆ ก็ตามที่เกี่ยวกับสาธารณะในยุคโลกาภิวัตน์นี้ มีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารมืออาชีพ จึงจะทำให้กิจการต่าง ๆ เหล่านั้น ดำเนินการไปด้วยดีและบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรพรมแดน และส่งผลกระทบต่อไปทุกประเทศทั่วโลก ด้านการบริหารการศึกษาก็เช่นเดียวกันที่มีความจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ จึงจะทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จและเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ (ชีระ รุญเจริญ, 2545)

จึงกล่าวได้ว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผลหรือผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามแนวคิดของผู้รู้ทางด้านธุรกิจและด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่และเมื่อผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาจะส่งผลให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและสถานศึกษามีความเป็นเลิศ

จากแนวคิดและเหตุผลข้างต้นดังกล่าว สามารถกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการศึกษาของไทย ในยุคปฏิรูปการศึกษา หากจะดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลหรือผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผลของการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติและส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของสถานศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จ จำนวน 5 คน ที่เป็นผู้บริหารองค์กรที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของสังคมธุรกิจ และได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการองค์กร นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบองค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,360 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 342 คน นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ตัวแปร ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้เทคนิคการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพจำนวน 14 ตัวแปร ได้แก่ ด้านชีวิตสังคม ด้านความรู้ด้านความคิด ด้านการสื่อสาร ด้านทัศนคติเชิงบวก ด้านความใฝ่รู้ ด้านการจัดการข้อมูล ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านพฤติกรรมผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารเวลา และด้านบรรยากาศองค์กร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,360 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) จำนวน 342 คน นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพโดยใช้การวิเคราะห์การทำนายพหุคูณ (Multiple Regression) แบบขั้นบันได (Stepwise Method)

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถาน

ศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาค้นคว้าประกอบตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพและผลการศึกษาค้นคว้าหาแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา วิจัยและประเมินผลการศึกษา จากนั้นทำการปรับปรุงแบบ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และประเมินรูปแบบโดยการอภิปราย และทำการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถามใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความเป็นประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้านความเหมาะสม และ 4) ด้านความถูกต้องครอบคลุม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง ปีการศึกษา 2556 จำนวน 291 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ

หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 169 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาวิจัยและข้อเสนอแนะที่ได้จากการดำเนินการวิจัย มาปรับปรุงแก้ไข และสรุปเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อการนำเสนอและเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 7 คุณลักษณะ ($\bar{X}=4.69$, S.D.=.38) 2) ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 7 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.64$, S.D.=.42) 3) คุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 8 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.83$, S.D.=.31) 4) บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 8 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=.37) 5) ความสามารถทางการบริหาร

ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 10 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.74$, S.D.=.34) 6) ผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 8 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.57$, S.D.=.40) 7) การวางแผนองค์กร ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 6 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.71$, S.D.=.40) 8) การบริหารบุคคล ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 9 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.73$, S.D.=.36) 9) การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 6 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.72$, S.D.=.39) และ 10) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ 7 คุณลักษณะ ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=.44)

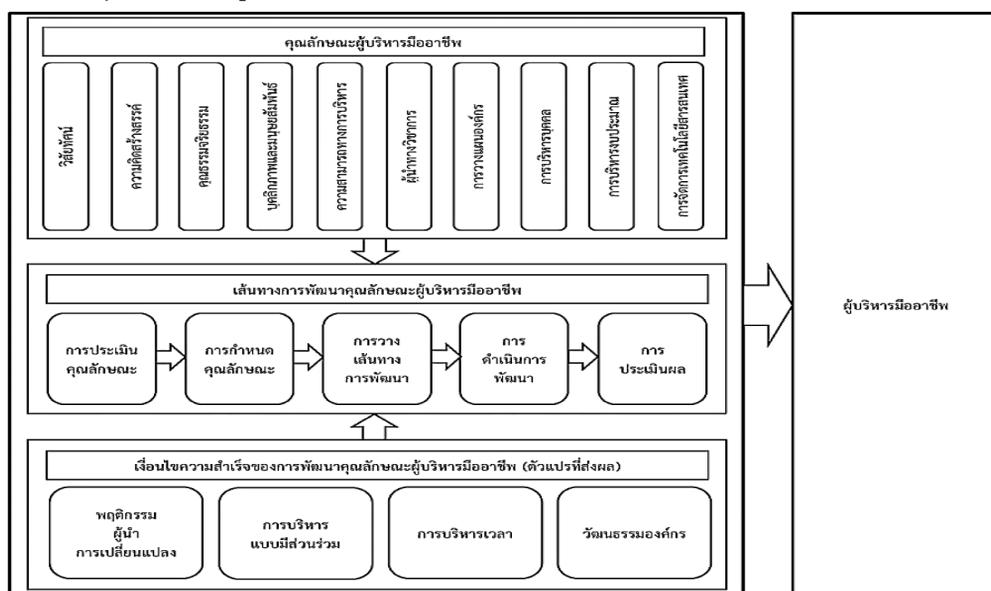
ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษาที่สามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) ด้านการบริหารเวลา และ 4) ด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยตัวแปรสามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ได้ร้อยละ 26 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ

ตัวแปรพยากรณ์	b	Beta (β)	t	Sig.
(Constant)	2.94		17.34	.00
ด้านพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	.11	.17	2.74	.01
ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_2)	.09	.17	3.14	.00
ด้านการบริหารเวลา (X_3)	.10	.19	3.17	.00
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_4)	.08	.13	2.29	.02
R = .51 R ² = .26 R ² adj = .25 SE _{est} = .19 F = 28.91 p < .05				

การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ส่วนที่ 2 เส้นทางพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนา 5 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินคุณลักษณะผู้บริหาร

สถานศึกษามืออาชีพ 2) การกำหนดคุณลักษณะที่ต้องพัฒนา 3) การวางแผนทางการพัฒนา 4) การดำเนินการพัฒนา และ 5) การประเมินผล และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

สำหรับการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผล ใน 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 องค์ประกอบคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับ

มัธยมศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ จำนวน 10 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) ความคิดสร้างสรรค์ 3) คุณธรรมจริยธรรม 4) บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 5) ความสามารถทางการบริหาร 6) ผู้นำทางวิชาการ 7) การวางแผนองค์กร 8) การบริหารบุคคล 9) การบริหารงบประมาณ และ 10) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก และนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณธรรมจริยธรรม

การที่ผู้บริหารใช้คุณธรรมจริยธรรมในการบริหารองค์กร ผู้บริหารย่อมได้รับการยอมรับบุคลากรยินดีให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า รวมทั้งการที่ผู้บริหารใช้การบริหารงาน ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต จะส่งผลให้การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ทำได้อย่างเต็มศักยภาพและความคุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น อุตัย บุญประเสริฐ (2546), สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2547), จามจรี จำเมือง (2548), สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2549), สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (2549), กัลยรัตน์ เมืองสง (2550), ปิลาญ ปฏิพิมพาคม (2550) และประคอง รัตมีแก้ว (2551) ที่กล่าวไว้โดยสรุปว่า ผู้บริหารมีอาชีพ ควรเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ โปร่งใสและยุติธรรม ใช้หลักแห่งเหตุผลและจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นกรอบในการทำงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสามารถในการบริหารจัดการภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ

2. การบริหารบุคคล

การบริหารบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อทุกองค์กร การดำเนินกิจกรรม ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรต้องอาศัยบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นการได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กรจะส่งผลต่อความก้าวหน้าและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ผู้บริหารจะต้องบริหารบุคคล ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคัดเลือกบุคคล การจัดบุคคลเข้าทำงาน การพัฒนาบุคลากรในขณะปฏิบัติงาน และการรักษาบุคลากรให้อยู่กับองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น

ศิริพงษ์ ศรีชัยมย์รัตน์ (2542), สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์ (2544), พจน์ สะเพียรชัย (2546), วิรุณ ตั้งเจริญ (2547), จอห์น ซี. แม็กซ์เวลล์ (อ้างถึงใน จาตุรงค์ โสมนัส (2547)), จามจรี จำเมือง (2548), สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2549), กัลยรัตน์ เมืองสง (2550), ปิลาญ ปฏิพิมพาคม (2550), ประคอง รัตมีแก้ว (2551), มาร์แชล โกลด์สมิท (อ้างถึงใน อิศราวดี ชำนาญกิจ (2551)) และธนินท์ เจียรวนนท์ (2553) ที่กล่าวไว้โดยสรุปว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการบริหารบุคคล โดยการจัดวางบุคคลให้สามารถทำงานตรงกับความรู้ความสามารถ สามารถเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างแรงจูงใจ สร้างและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

3. การบริหารงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์กร ผู้บริหารควรบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงานที่ได้วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยบริหารงบประมาณให้มีความถูกต้อง โปร่งใส เชื่อถือได้ สามารถเปิดเผยแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ทราบได้ รวมทั้งมีการตรวจสอบเพื่อป้องกันการทุจริตซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น สุวิทย์ ยิ่งวรพันธุ์ (2544), สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2547), จามจรี จำเมือง (2548), สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2549), กัลยรัตน์ เมืองสง (2550), มาร์แชล โกลด์สมิท (อ้างถึงใน อิศราวดี ชำนาญกิจ (2551)) และกูริค และเออร์วิค (1939) ที่กล่าวไว้โดยสรุปว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการบริหารงบประมาณ โดยต้องมีความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ทางการเงิน บริหารงบประมาณที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และสามารถตรวจสอบการใช้งบประมาณได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้

ประเด็นที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่ได้จากการวิจัย ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงความมีอิทธิพลต่อบุคลากรในองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงความพยายามและพัฒนาความสามารถของบุคลากรให้ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจ วิสัยทัศน์ขององค์กร สามารถจูงใจให้บุคลากรมองภาพอนาคตให้ไกลเกินกว่าความสนใจของตน เพื่อนำไปสู่ผลประโยชน์ขององค์กรหรือสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น สมชาย เทพแสง (2548), พิมพร ไชยดา (2552), สมภพ โรจนพันธ์ (2554), สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2554) และสตีเฟน อาร์ โคเวีย (1989) ที่กล่าวไว้ โดยสรุปว่า ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงเพื่อให้การบริหารงานและการจัดการไปสู่การพัฒนาและเกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ตามให้เกิดความรู้สึก เห็นความสำคัญและคุณค่าของงาน จูงใจให้สนใจทำงานเพื่อหน่วยงานหรือองค์กร และสามารถเปลี่ยนแปลงระดับความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาให้สูงขึ้น

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่ผู้บริหารใช้เทคนิคการจูงใจให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบในงานที่ทำ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น สมภพ โรจนพันธ์ (2554), แซมมอน ฮิลแมน และมอร์ทิมอร์ (1995), และสตีเฟน อาร์ โคเวีย (1989) ที่กล่าวไว้โดยสรุปว่า ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีการนำเสนอหรือคัดค้าน และร่วมมือกันทำงานอย่างสร้างสรรค์

3. การบริหารเวลา เป็นการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ โดย

มีการใช้เทคนิคการบริหารเวลา การควบคุมการปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องและสมดุลกับเวลา เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด บรรลุตามเวลาและเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น สมชาย เทพแสง (2548), สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2554), และสตีเฟน อาร์ โคเวีย (1989) ที่กล่าวไว้โดยสรุปว่า ผู้บริหารมืออาชีพควรมีการวางแผนเวลา มีการควบคุม และการประเมินผลเวลา มีการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารเวลา และมีการใช้เทคนิคการบริหารเวลาเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

4. วัฒนธรรมองค์กร เป็นสิ่งที่แสดงถึงค่านิยมและพฤติกรรมของคนในองค์กร และสามารถบอกถึงคุณค่าขององค์กรได้ วัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสมจะช่วยให้องค์กรมีคุณค่า เสริมสร้างภาพลักษณ์ และการทำงานที่เหมาะสมจะส่งผลให้องค์กรมีความมั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ วัฒนธรรมองค์กรยังเป็นกรอบการดำเนินการในการสรรหา พัฒนา และคัดเลือกบุคลากรที่จะส่งเสริมองค์กรให้ขับเคลื่อนอย่างมีทิศทางและเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมืออาชีพ จึงต้องใช้วัฒนธรรมองค์กรเป็นฐานของการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาบุคลากรอย่างสมบูรณ์เพื่อก้าวสู่ความเป็นอัจฉริยะขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น เจฟฟรีย์ เอ เครม (อ้างถึงใน พสุ เดชะรินทร์ (2546)), จิตติมา วรรณศรี (2550), และแซมมอน ฮิลแมน และมอร์ทิมอร์ (1995) ที่กล่าวไว้โดยสรุปว่า ผู้บริหารมืออาชีพควรมีค่านิยมและพฤติกรรมองค์กรเป็นแนวทางในการประพฤติตน และการปฏิบัติงานในองค์กร สร้างวิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วมกันของบุคลากร และสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ประเด็นที่ 3 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยทำการพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพ ให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการวิจัยที่มีคุณภาพ ตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวแปรที่ส่งผล กระบวนการร่างรูปแบบ ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบ และการทำประชาพิจารณ์ ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นที่เห็นด้วยในระดับมาก รวมทั้งมีการวางเส้นทางการพัฒนาที่เป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่การประเมินคุณลักษณะ การกำหนดคุณลักษณะที่ต้องพัฒนา การวางเส้นทางการพัฒนา การดำเนินการพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนา สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของนักวิชาการ เช่น สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2549) ที่พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานที่มีความสามารถในการปฏิรูปการศึกษามี 4 ด้าน คือ 1) คุณลักษณะด้านการบริหาร 2) คุณลักษณะด้านวิชาการ 3) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และ 4) คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีขั้นตอนในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการประเมินเพื่อกำหนดคุณลักษณะที่ต้องพัฒนา 2) ขั้นตอนเตรียมการพัฒนาคุณลักษณะ 3) ขั้นตอนดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะ และ 4) ขั้นตอนประเมินผลการพัฒนา สอดคล้องกับกัลยรัตน์ เมื่องสง (2550) ที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน วิธีการพัฒนาที่ได้รับเลือกมากที่สุด 3 อันดับ คือ การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการระดมความคิด สอดคล้องกับประคอง รัตมีแก้ว (2551) ที่พบว่า คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร 2) การครอง

ทนของผู้บริหาร 3) ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และ 4) บุคลิกภาพของผู้บริหาร และแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ โดยการศึกษาเอกสารและคู่มือ การปฏิบัติงาน การศึกษาต่อ การศึกษาดูงาน การเข้ารับการฝึกอบรม และการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ สอดคล้องกับโชติชวัล พุกิจกาญจน์ (2556) ที่พบว่า การฝึกอบรมสามารถจัดได้โดยองค์กรและสถาบันฝึกอบรมภายนอก การฝึกอบรมมีหลายวิธี ได้แก่ การบรรยาย การปฐมนิเทศ การสาธิต การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การระดมสมอง การอภิปราย การใช้กรณีศึกษา การฝึกอบรมขณะปฏิบัติงาน การศึกษาดูงาน และการฝึกอบรมเพื่อสุขภาพ และขั้นตอนในการพัฒนาควรเริ่มจากขั้นตอนการประเมินความจำเป็น การวางแผน การเตรียมการ การดำเนินการพัฒนา การประเมินผลการดำเนินการพัฒนา และการประเมินผลการปฏิบัติงานหลังจากการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นมียอดประกอบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนากระทรวงศึกษาธิการควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพื่อกำหนดคุณลักษณะพื้นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

2) จากการพบว่า มีเงื่อนไข ที่จะทำให้การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้พัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพได้นั้น จึงควรมีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง สามารถบริหารเวลาและใช้บริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อม

ของบุคลากรในการเข้ารับตำแหน่งของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต รวมทั้งต้องมีการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงด้วย

3) จากการวิจัยที่พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ควรนำรูปแบบนี้ไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวม

2. ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติ

1) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาในทุกๆระดับ รวมทั้งสามารถนำไปใช้พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา และยังสามารถนำไปใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาในระดับหรือสังกัดอื่น ๆ

2) ผู้บังคับบัญชาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ควรนำรูปแบบนี้ไปใช้พัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพแก่ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยปรับวิธีการพัฒนาและระยะเวลาให้เหมาะสมกับบริบทสภาพของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบนี้ไปใช้พัฒนาตนเอง ตั้งแต่การประเมินตนเองและการศึกษาเรียนรู้พัฒนาตนเองเพื่อให้มีคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพตามรูปแบบนี้

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1) ควรทำการศึกษาวิจัย รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับวิธีการในการพัฒนา เช่น การศึกษานอกเวลา งานการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ (In Service Training) การศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ เนื่องจากผู้บริหารต้องปฏิบัติงานในเวลาราชการ

2) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละระดับของสถานศึกษา

3) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

4) ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นคู่มือในการพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยรัตน์ เมืองสง. (2550). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- จาตุรงค์ โสมนัส. (ผู้แปล). (2547). *21 คุณสมบัติหลักแห่งการเป็นผู้นำ*. กรุงเทพฯ: โนเบิลิส.
- จามจุรี จำเมือง. (2548). รูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. *ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- จิตติมา วรรณศรี. (2550). รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ชญญา อภิบาลกุล และคณะ. (2545). รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา SINTPAE Model (ฉบับสรุป). กรุงเทพฯ: สกศ.
- โชติชวัล พุกิจกาญจน์. (2556). การฝึกอบรม:แนวทางนำไปใช้ (Training: Implementation Guideline). *วารสารนักบริหาร (Executive Journal)*. สมุทรปราการ: หัวเฉียว.
- ธนินท์ เจียรวนนท์. (2553). *บริหารงาน บริหารคนให้สุดยอด สไตส์ธนินท์ เจียรวนนท์*. กรุงเทพฯ: แสบปี๊บุด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- ประคอง รัตมีแก้ว. (2551). *คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ. ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ปิลัญ ภูมิพินาคม. (2550). *รูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2546). *ผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยเพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พสุ เดชะรินทร์. (2546). *กลยุทธ์ใหม่ในการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ฮาซัน พรินติ้ง.
- พิมพร ไชยดา. (2552). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- วิทยากร เชียงกุล. (2542). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2541 วิฤฤติและโอกาสในการปฏิรูปการศึกษาและสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547). *ภาวะผู้นำในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: มศว.
- ศิริพงษ์ ศรีชัยมย์รัตน์. (2542). *กลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศทางการบริหารคน*. กรุงเทพฯ: ชูม.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2547). "เอกสารประกอบการสัมมนาประชุม เชิงปฏิบัติการการจัดทำหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ". นครปฐม: ส.ประจักษ์นครปฐม.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). *ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 7 ประการ*. สืบค้นจาก <http://www.ismed.or.th/>
- สมชาย เทพแสง. (2548). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. ดุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.

- สมภพ โรจนพันธ์. (2554). *การบริหารสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: เพชรประกาย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่อง ผู้บริหารสถานศึกษา ต้นแบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549). *มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2*. กรุงเทพฯ: สมศ.
- สุธรรม ธรรมทัตตานนท์. (2549). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาประเทศ*. คุษฎีนิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์. (2546). *การบริหารงานท้องถิ่น*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อิศราวดี ชำนาญกิจ. (2551). *คุณสมบัติผู้นำแห่งอนาคตตามแนวคิดของมาร์แชล โกลด์สมิทกูรูทางด้านผู้นำเชิงกลยุทธ์*. สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com>
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2546). *ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต. ปีที่ 1(1), 23-32.
- Covey, S.R. (1989). *The 7 Habits of Highly Effective People*. New York: Simon & Schuster Inc.
- Gulick, Luther, and L. Urwick, eds. (1939). *Paper on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Columbia University.
- Sammons P., Hillman J., and Mortimore P. (1995). *Key characteristics of effective schools a review of school effectiveness research*. London: University of London.